

รายงานโครงการศึกษาวิจัยฉบับสมบูรณ์
เรื่องข้อเสนอการดำเนินการเชิงปฏิบัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ
และขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในเศรษฐกิจโลก

1. คำนำ

รัฐบาลไทยได้เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยในเวทีโลก และได้กำหนดให้การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเป็นวาระแห่งชาติเมื่อปีพ.ศ. 2545 โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (กพข.) ให้มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดกรอบนโยบายและแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศทั้งในภาพรวมและรายสาขา กำกับดูแล และผลักดันการดำเนินงานให้เกิดผลเป็นรูปธรรมและเป็นไปตามกรอบทิศทางและยุทธศาสตร์การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ รวมทั้งอนุมัติแผนงาน/โครงการภายใต้หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

การประกาศผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลกของสถาบัน International Institute for Management Development (IMD) และ World Economic Forum (WEF) ได้แสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศของไทยด้อยลงมากในปี 2549 และ 2550 และมีแนวโน้มจะด้อยลงต่อเนื่องในอนาคตหากปัญหาไม่ได้รับการแก้ไขหรือบรรเทาลงอย่างเป็นรูปธรรม จึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องศึกษาวิจัย สาเหตุสำคัญที่ถ่วงประสิทธิภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในเศรษฐกิจ เพื่อเสนอแนวทางที่จะก่อให้เกิดผลในการแก้ปัญหาเชิงปฏิบัติอย่างชัดเจน

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

วัตถุประสงค์หลักมี 2 ข้อ คือ

2.1 เพื่อศึกษาประเด็นปัญหาสำคัญที่เป็นสาเหตุทำให้ความสามารถในการเพิ่มประสิทธิภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในเศรษฐกิจโลกลดลง

2.2 เพื่อเสนอแนะการดำเนินการเชิงปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาการลดลงของขีดความสามารถในการแข่งขันของไทย โดยผลของการวิจัยต้องสามารถตอบคำถามผู้บริหารประเทศได้ว่า “เห็นสมควรให้ดำเนินการอย่างไร และมีเหตุผลอย่างไร”

3. ขอบเขตการศึกษาวิจัย

3.1 ศึกษาปัญหาที่เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเพิ่มประสิทธิภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในเศรษฐกิจโลก โดยประเด็นปัญหาที่ศึกษาต้องสามารถดำเนินการเชิงปฏิบัติได้ ตามที่คณะทำงานเศรษฐกิจมหภาค การเงิน การคลัง เห็นสมควรเป็นกรณีศึกษา ก่อน

3.2 เน้นศึกษาในส่วนของความเห็นและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาเชิงปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมชัดเจน และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างแท้จริง

3.3 ศึกษาเฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการของรัฐบาล และองค์กรของส่วนกลางเป็นหลัก และอาจพิจารณาในส่วนที่องค์กรส่วนกลางส่งผลกระทบต่อองค์กรในระดับจังหวัดและองค์กรท้องถิ่น จนเกิดผลบั่นทอนผลิตภาพและความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามความเห็นชอบร่วมกันระหว่างคณะผู้ดำเนินการศึกษาวิจัยและคณะทำงานเศรษฐกิจมหภาค การเงิน การคลัง

3.4 การศึกษาวิจัยนี้จะเน้นเสริมสร้างธรรมาภิบาลและความโปร่งใสในระบบการบริหารราชการแผ่นดิน โดยพิจารณาแบบอย่างของต่างประเทศในส่วนที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ รวมทั้งพิจารณาวิชาการที่มีอยู่ในปัจจุบันที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาลและความโปร่งใส

4. วิธีการศึกษา

การศึกษาเป็นการวิเคราะห์แบบเชิงพรรณนา การค้นคว้าและการรวบรวมข้อมูลได้รวบรวมมาจากแหล่งข้อมูลต่อไปนี้

1) การสำรวจและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มผลิตภาพและความสามารถในการแข่งขัน ทั้งจากเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ และจากเว็บไซต์ ทั้งในและต่างประเทศ

2) การศึกษารูปแบบจากต่างประเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยใช้เป็นแนวทางในลักษณะ Best Practice เพื่อนำมาเปรียบเทียบและประยุกต์กับประเทศไทย

3) การจัดประชุมระดมสมองกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง (Focus Groups) ใน 4 ภาคของประเทศไทย คือ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ โดยจัดการประชุมและสัมมนาขึ้นที่กรุงเทพฯ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามลำดับ

4) การระดมข้อคิดเห็นจากคณะทำงานเศรษฐกิจมหภาค การเงิน การคลังและคณะทำงานสนับสนุนข้อมูลวิชาการฯ สภาที่ปรึกษาแห่งชาติ

5) การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้รับผิดชอบในโครงการที่ศึกษา ผู้อนุมัติโครงการ ผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการ นักวิชาการ นักการเมือง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานประมาณ ผู้บริหารภาครัฐและภาคเอกชนทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

6) ศึกษาดูงานที่ประเทศเกาหลี เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับเปรียบเทียบและเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับการประยุกต์ใช้ในบริบทของไทยในอนาคต

7) จัดประชุมสัมมนาเชิงวิชาการในระดับชาติเพื่อระดมความคิดเห็นต่อร่างรายงานการวิจัย จากผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ทั้งภาคราชการ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม สถาบันการศึกษา เพื่อนำไปสู่การสังเคราะห์ในขั้นสุดท้ายก่อนนำเสนอผลการศึกษาวิจัย

5. โครงร่างการศึกษา

งานวิจัยนี้จะแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นการศึกษาความสามารถในการแข่งขันของไทยในเวทีโลก ในส่วนนี้เป็นการทบทวนกรอบแนวคิดของสถาบันจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในเวทีโลก และศึกษาผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของไทยเมื่อเปรียบเทียบกับนานาชาติ เพื่อดูว่ามีประเด็นปัญหาใดที่เป็นอุปสรรคต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

ส่วนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาสำคัญที่เป็นสาเหตุทำให้ความสามารถในการเพิ่มประสิทธิภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในเศรษฐกิจโลกลดลง พร้อมข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการในการแก้ไข

.....